

ÅRSREDOGÖRELSE FÖR POSTMUSEUM

1984

POSTMUSEINÄMNDEN

Ledamöter i Postmuseumnämnden har varit informationschef Egon Jonsson (ordförande), tekn dr Rolf-Bertil Eklund, marknadsdirektör Harry Edlund, skolchef Ulla Montan, fil lic Skans Torsten Nilsson, kanslichef Åke Odén, direktör Anna-Greta Waldemarsson och förste intendent Karin Rabén. Adjungerad som sekreterare har varit Elisabet Olofsson.

Under året har fyra sammanträden hållits.

Nämnden har godkänt program för utställningar under 1984 och har behandlat ärenden rörande museets deltagande i utställningar i utlandet. Nämnden har också med särskilt intresse tagit del i arbetet beträffande planerade omdaningar av museets basutställningar.

ORGANISATION OCH PERSONAL

Postmuseum består, under museichefen Karin Rabén, av två enheter, allmänna avdelningen och föremålsavdelningen. Allmänna avdelningen med Carl-Gustaf Klein som chef, svarar bl a för personal- och fastighetsärenden, bibliotekets och fotografernas verksamhet samt informations-, säkerhets- och budgetfrågor. Föremålsavdelningen, med Elisabet Olofsson som chef, svarar bl a för samlingarna av posthistoriska föremål, frimärken, bilder och dokument samt utställnings- och utlåningsverksamhet.

Allmänna avdelningen:

Carl-Gustaf Klein, Majlis Eriksson, Monika Hansson, Ingeborg Svensson, Ulf Lättman, Barbro Skillinghaug, Linnéa Åkerlund, Monique Gutheim, Walborg Litzén, Stephan Fransius, Margareta Karlsson, Monica Jonsson, Yngve Hellström och Gunnar Svensson.

Föremålsavdelningen:

Elisabet Olofsson, Louise Palme, Anna-Lisa Nordgren, Bo Andersson, Björn Sylwan, Robert Mattson, Birgit Löfgren, Britt Westermarck, Kurt Hedman, Jan Sirkiä, Göran Sundström, Ruth Storck, Kerstin Zeits, Eeva-Lisa West, Hildegard Svensson och Lisbet Lundström.

Extrapersonal har anlitats som kassörer och vakter under kvällar och helger.

Tjänsteresor

Den årliga internationella IATM-konferensen besöktes i tjänsten av museichef Karin Rabén. Konferensen hölls i Luzern, Schweiz i september. Den internationella frimärksutställningen ESPANA 84 besöktes i tjänsten av Elisabet Olofsson och Karin Rabén. Bo Andersson besökte i samband med Världspostkongressen i Hamburg, den internationella utställningen Salon der Philatelie för att inreda museets utställningsmontrar. För att förbereda Postmuseums Finlandsutställning besökte Karin Rabén och Elisabet Olofsson Helsingfors i januari. Carl-Gustaf Klein deltog i ett samnordiskt seminarium i museisäkerhetsfrågor på Hanaholmen i Helsingfors. Utöver detta har flera av museets tjänstemän gjort ett antal inrikes tjänsteresor för att hålla föredrag och besöka utställningar.

ALLMÄNT

Under 1984 genomfördes en fullständig renovering och ombyggnad av Postmuseums källarutrymmen. De gamla valven var hårt slitna med stora sprickor både i golv och väggar. I sex av rummen bilades de gamla golven bort och nya fribärande golv på stålplåtar gjöts.

Hela källaren har även försetts med en ny ventilationsanläggning som medfört att klimatet i källaren avsevärt förbättrats och nu på ett bättre sätt passar för föremålsförvaring och arkivering. Samtliga rum har försetts med nya armaturer. Väggar och tak har lagats och målats om. I samband med renoveringen byttes det gamla gasuppvärmningssystemet ut mot ett nytt elvärmesystem med nattackumulering. Genom att nya dörröppningar tagits upp har museet fått mer ändamålsenliga förrådsutrymmen i källaren. I ett av utrymmena har en ny kompakt-anläggning för böcker installerats. Härigenom har det filatelistiska biblioteket tillförts omkring 500 hyllmeter där litteratur med låg utlåningsfrekvens kan förvaras.

Upprustningen av museets verkstad i Vårberg fortsätter. Under året har en stor rostfri skölvask med ett ventilerat dragskåp installerats för att förenkla rengöring och konservering av föremål.

Postmuseums fotografer har under året installerat sig i nya ändamålsenliga lokaler i Kista. En välutrustad ateljé med två mörkrum, funktionella förvaringsutrymmen och tillhörande kontorsarbetsplatser har inletts på 145 m² i PFA Postens Frimärksavdelnings hus i Kista i norra Stockholm.

Under 1984 har 10 nykonstruerade utställningsskåp för frimärken levererats. Tjugo stycken har beställts av Dacona Metall AB. Varje skåp har 50 dubbelsidiga glasade och utdragbara ramar. Konstruktionen som är i aluminium är helt ny. Postmuseum har i samarbete med tillverkaren utvecklat det nya skåpet som rönt intresse från flera europeiska postmuseer. De nya skåpen skall ersätta nuvarande frimärksramar och snurror som används i basutställningarna. Härigenom skyddas de exponerade frimärkena från skadligt ljus på ett bättre sätt än idag.

Publikationer mm

Postmuseums årsbok »Postryttaren» utkom i november 1984. Till de tillfälliga utställningarna »Frimärkshäften», »Hembygdsfilateli», »Finlands frimärken» och »Fåglar och frimärken» framställdes särskilda utställningskataloger.

Under året har 11 st nya vykort givits ut, sex av dem i samband med invigning av tillfälliga utställningar och två till invigningen av den nya utställningen »Spara på Posten». Ett särskilt vykort gavs ut i samband med firandet av Postmusei filatelistiska biblioteks 40-årsjubileum i maj 1984.

Reklam och annonsering.

Varje vecka annonseras öppethållande, utställningar, musikprogram samt övriga aktiviteter under rubriken MUSEER i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och under en del av året även i Stockholmstidningen. Viss annonsering har även skett i Stockholms kvällstidningar samt i några fackpublikationer.

Affischer med inbjudan till museet har under vår- och höstterminerna sänts ut till samtliga skolor i Stockholm och vissa i Mellansverige. Flertalet av de tillfälliga utställningarna har varit affischerade på Stockholms postkontor, på bibliotek, hotell m m. Några av utställningarna har affischerats på postkontoren i hela landet. Sommarutställningen »Hembygdsfilateli» affischerades även i SL:s kulturramar i tunnelbanan och på affischtavlor i Stockholm under juni.

Museets månadsprogram har varje månad framställts i 3 000 exemplar och sänts ut till press, radio, dags- och filatelifackpress. Pressreaser om utställningar, konserter och andra aktiviteter har regelbundet skickats ut till dagspress och radio-TV.

Öppethållande

Museet hölls under året öppet för besökare måndagar–lördagar kl 12–15, söndagar 12–16, torsdagar även kl 19–21 dock ej under sommarmånaderna juni–augusti. Biblioteket hölls öppet måndagar–fredagar 12–15, torsdagar även 19–21 med undantag av sommarmånaderna juni–augusti. Museets kassaexpedition har varit öppen för försäljning av frimärken, vykort och litteratur samt mottagande av vanliga och rekommenderade brevfrösendelser. Frimärksförsäljningen under året uppgick till 171.999 kr. Övrig försäljning uppgick till 294.206 kr. En ökning med närmare 100.000 jämfört med 1983.

Besök, visningar och konserter

Museet hade under året 65 682 besök.

Icke utställt material har under året studerats av 124 besökande forskare och filatelister.

Följande föreningar har under året regelbundet sammanträtt i museet: Föreningen FrimärksSamlarna FFS, Stockholms MotivsamlarKlubb SMK, Samlarföreningen Bältesspännarna, Föreningen Oscarianerna, Stockholms Filatelistförening StFF, Stockholms Filatelistförening ungdomsavdelningen StFFU, Svenska Frimärksbytesföreningen SFB samt Sällskapet för Posthistorisk Dokumentation SSPD.

Sveriges Filatelist Förbund SFF arrangerade under 1984 ett symposium för filatelistisk forskning och ett symposium för stämpelforskning i Postmuseum.

Sfu (Sveriges frimärksungdom) Stockholmsdistriktet har under året arrangerat bytesdagar, ledarträffar samt diverse aktiviteter under Stockholmskolornas vinterlovsvecka i museet.

20 söndagar under året har »Frimärksbörs» anordnats i museets centralhall.

Föreningen FrimärksSamlarna, Sveriges Filatelist Förbund, Samlarföreningen Bältesspännarna, Norrorts Frimärksförening och Svenska Frimärksbytarföreningen har under året arrangerat auktioner i museet.

Under utställningen »Musik för alla» anordnades konserter av olika slag varje söndag.

Föredrag eller visningar har arrangerats i samband med tillfälliga utställningar.

Under året har 143 gruppvisningar med sammanlagt 2 500 besökare genomförts. Av dessa var 8 visningar med inalles 213 personer förlagda till kvällar eller lördagar.

Ungdomstävlingen »Nostippen» har under året anordnats 23 gånger med sammanlagt 655 deltagare.

Pianisten Valentina Rives har givit 19 konserter för 1 399 åhörare. Ytterligare 10 konserter med totalt 830 åhörare har givits av andra musiker eller grupper. Bl a har sånggruppen »Kryddstället», elever från kommunala musikskolan i Stockholm och Innerstadens kommunala musikskola, pianisten Allan Gutheim, Postens storband m fl uppträtt på Postmuseum.

Biblioteksverksamheten

Filatelistiska biblioteket har under året utökats med 443 arbeten därav 106 gåvor, bytesexemplar eller postala leveranser. De fördelar sig enligt följande:

monografier	151
allmänna handböcker	52
kataloger	190
övriga arbeten	43
tidskrifter	7

Därtill kommer 271 auktionskataloger samt 170 tidskriftsårgångar.

Posthistoriska biblioteket har utökats med 60 arbeten därav 20 gåvor, bytesexemplar eller postala leveranser. Därtill kommer 30 tidskriftsårgångar.

gångar. Biblioteket har givit ut tre nummer av sin stencilerade »Litteraturförteckning 1984: 1–3» som distribueras till bibliotek, filatelistföreningar och enskilda personer inom och utom landet.

Biblioteket har under året besökts av 2 191 personer. Det totala antalet hemlån var 3 421 av vilka 1 583 utgjorde lån till låntagare på annan ort än Stockholm.

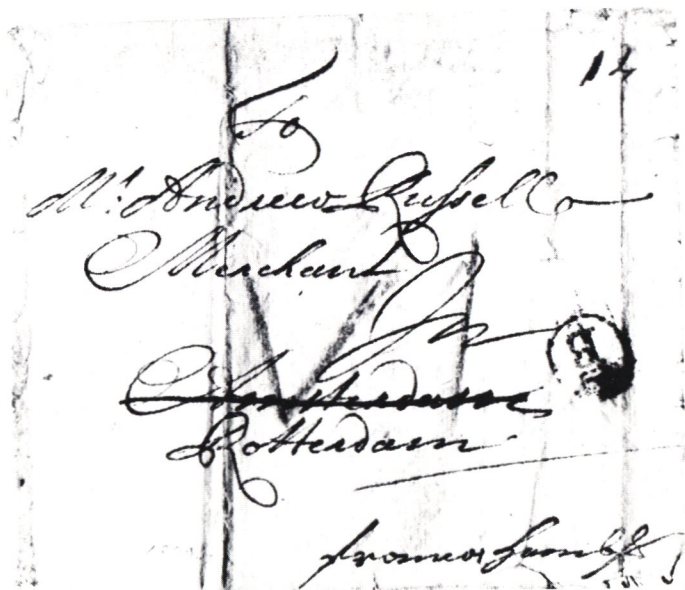
MUSEISAMLINGARNA

Allmänt:

Finn Holmbergs donation av filatelistiska objekt har utökats med ett flertal album helgmärken, märken föreställande Nobelpristagare och märken till Lirne-samlingen. De tidigare donerade samlingarna »Heraldik», »Musik» och »Vikingatid» har också kompletterats. Dessutom har ett större antal minnespoststämplade försändelser donerats.

Ett stort urval nymonteringar har gjorts till utlåningssamlingarna med nyutkomna svenska frimärken, häften och FDC med svensk respektive engelsk text.

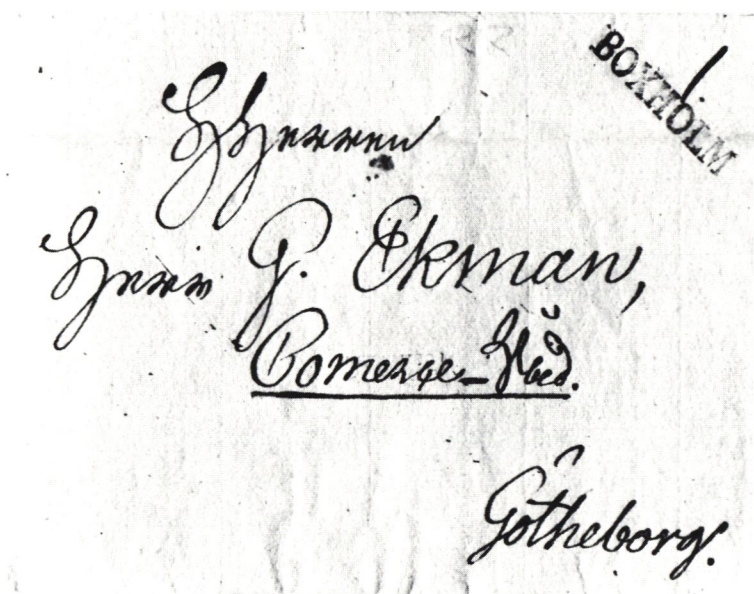
Omfattande nymonteringar, ommonteringar och kompletteringar från inköp och donationer har gjorts i de nordiska landssamlingarna med anledning av överflyttning till nya frimärksskåp.

Brev avsänt från Stockholm 1694, 7 oktober till Rotterdam, Holland. Brevet, som är försett med karteringsnummer, har stämplats med »B», typ e (B=betald).

I nya frimärksskåp har även ett större antal europeiska länders frimärken monterats under året och nu visas också frimärken från ett urval länder utanför Europa. Detta har inneburit montering av 80 albumblad från övriga länder.

Vård av posthistoriska föremål har främst utförts som en uppföljning efter en föremålskurs. Några föremål har konserverats av extern personal eller av museets personal i extern vårdverkstad.

Brev med Boxholms rakstämpel avsänt till Göteborg år 1823.

Nyförvärv

Svenska filatelistiska objekt

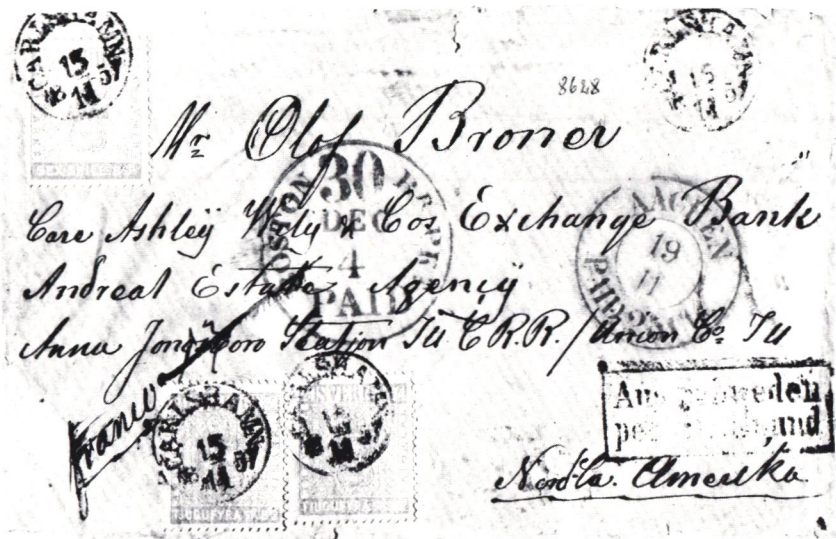
Gåvor från Postmusei Vänner:

Provtryck, små tjänste 10 öre, i fyrblock med dubbeltryck och på papper med text på baksidan »Provtryck Specimen maculatur».

Provtryck, ett ex 10 öre Gustav V i medaljong, otandat, tryckt på papper märkt Makulatur/provtryck/specimen.

Provtryck för frankokuvert 12 öre, avskuren till vänster, kortare än normalt, med siffror 12 istället för de slutgiltiga tre kronorna.

Brev från Stockholm 1694 till Rotterdam stämplat med Stockholms B-stämpel.

6 skilling banco och två ex 24 skilling banco på kuvert som avsänts från Carlshamn 1857, 15 november till Illinois, U S A. Brevet har befordrats via Stralsund, Aachen (19.11) och anlände till Boston den 4 december.

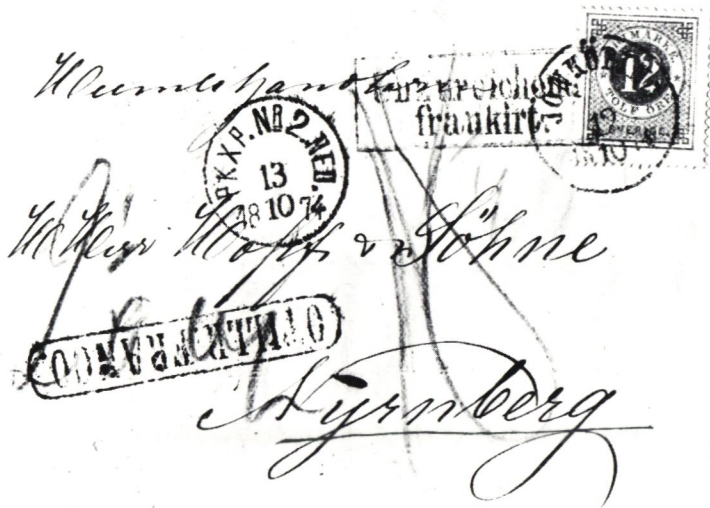
24 öre vapentyp och 17 öre liggande lejon på brev från Stockholm 1869, 29 maj via Tyskland till Livourne, Italien.

Rammar
H. H. Ad. Ahlin

am
Uppmunt

12 öre vapentyp, stämplat »Dalslands kanal», på brev sänt via Sveriges första ångbåtspostexpedition ombord på ångfartyget »Laxen» 1870, 27 september till Uppmunt. Fartyget trafikerade Dalslands kanal på linjen Göteborg—Vänersborg—Strand.

12 öre ringtyp, tandning 14 på brev från Jönköping 1874, 12 oktober till Nürnberg. Brevet var otillräckligt frankerat då portot till Tyskland vid denna tid var 24 öre.

Brev (förfilatelistiskt) med rakstämpel Boxholm 1819.

Brev till USA med 6 skill bco grå och två st 24 skill bco ljus orangeröd, stämpel Carlshamn 15.11.1857 och dessutom »Aus Schweden per Stralsund», Aachen 19.11 samt Boston 30 dec Paid.

Brev från Stockholm 29.5.1869 till Livourne, Italien, frankerat med 17 öre liggande lejon och 24 öre vapentyp.

Brevomslag stämplat Dalslands Kanal 27 (?).9.1870, frankerat med 12 öre vapentyp.

Brev frankerat med endast ett 12 öre ringtyp och därför lösenbelagt, från Jönköping 12.12.1874 till Nürnberg, stämplat »Ottlir Franco» och »Unzureichend frankirt».

Brev från Stockholm 25.3.1875 till London, frankerat med två ex 5 öre samt ett ex 24 öre ringtyp tandning 14.

Paketavi (kuvert använt som paketavi) avsänd ofrankerad från Falun 28.4.1875 till Transtrand där den lösenbelagts med 168 öre, bestående av par 50 öre, par 24 öre grå och 20 öre ringtyp tandning 14.

Brevkort, 6 öres, från perioden 1.1.1885–1.4.1885, till Köpenhamn, avstämplat Malmö 2 Post 11.3.1885.

Två ex 5 öre och ett ex 24 öre ringtyp, tandning 14 på brev från Stockholm 1875, 25 mars via Danmark till London.

Rekbrev, 28 öres, från perioden 1885–86, från Åby till Köpenhamn frankerat med två st 4 öre ringtyp och fyra st 5 öre ringtyp, tandning 13 stämplat 2.6.1886.

Kuvert med reklamtryck på fram- och baksidan, text på framsidan: »Pris för detta kuvert med frimärke 8 öre . . .», från Kristianopol till Tjörnarp 23.7.1888.

Kuvert med rakstämpel »Ur breflåda» frankerat med 10 öre Oscar II med posthorn, från Karlskrona 29.8.1888 till Grenna. Lösenbelagt med 16 öre bestående av 1 öre, 3 öre och 12 öre lösen tandning 13.

Brevkort, 5 öres, från Lysekil 27.11.1896 till Tahiti, frankerat med 3 öre och två ex 1 öre tvåfärgad siffertyp.

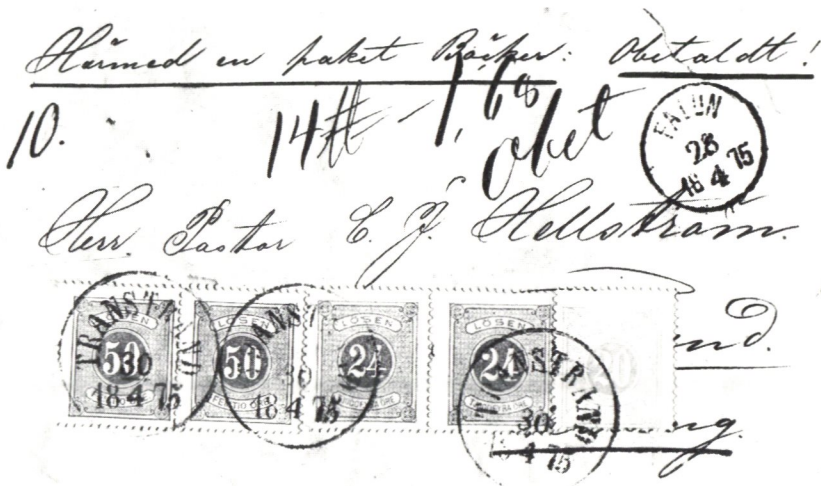
Brev, avsänt från Övertorneå, 28.2.1906 till Stockholm frankerat med 10 öre tjänste typ II, stort format. Med etikett »tillhört den i Harrioja 1.3.1906 rånade posten».

Telegrampostanvisning från Linköping 19.9.1919 med 25 och 30 öre Gustav V i medaljong.

Telegrampostanvisning från Södertälje 12.8.1921 med 30 öre Gustav V i medaljong.

Brev från Stora Essingen 1.6.1940 till Jerusalem. Etikett om avbrutna förbindelser.

Svarsbrev frankerat med grönt svarsmärke M 8, från Åsa Station 28.8.1940 till Fältpost 21000 Litt F.

Provisoriskt ofrankerat paketadresskort avsänt från Falun 1875, 28 april till Transtrand. Lösenbeloppet 1:68 kr har erlagts med 20 öre, par av 24 öre samt par av 50 öre lösen, tandning 14.

Trycksak från Stockholm 22.12.1944 till Holland med etikett om avbrutna förbindelser.

Intyg angående avlämnande av vanliga brevöversändelser, blankett nr 33, stämplat Stockholm 1947, med 10 öre Gustav V profil höger.

Övriga gåvor

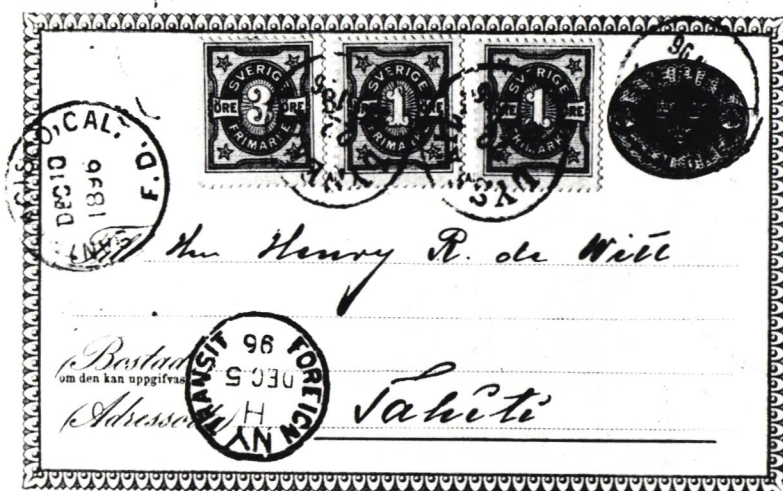
Från Postens Reklamationskontor: Förfalskade och/eller ifyllda lyxstämp-
lar på relativt moderna svenska frimärken.

Avbildning av den gula tre-skillingen.

Förfalskat brev frankerat med äkta frimärken 9 öre och 50 öre vapentyp
men med falska stämplat »Stockholm 3.11.1866», »Aus Schweden»,
»Franco», samt på baksidan stämplat från Hamburg och Berne.

10 öre Oscar II, boktryck med posthorn, på brev avsant från Karlskrona 1888, 29 augusti till Grenna. Brevet, som har nedlagts i brevlåda, var otillräckligt frankerat med 10 öre. Lösenavgiften 16 öre erlades med lösenmärken på baksidan av brevet (aviseringsavgiften var 6 öre).

5 öres brevkort tilläggsfrankerat med två ex 1 öre och ett ex 3 öre tvåfärgad siffertyp avsänt från Lysekil 1896, 22 november via U S A till Tahiti.

Inköp:

Brev med bågstämpel Malmköping typ 2, tidigare okänd, avsänt 15.4.1837 till Stockholm.

Lösenbrev, sänt inom Stockholm 1856, på framsidan stämpel OBETALT och på baksidan fyrkantsstämpel Lokalbref 3 dje TN 2.9.1856.

Kuvert, 24 och 30 öre vapentyp, från Jönköping 29.6.1870 till USA med ett flertal stämplat och postala anteckningar bl a två olika FRANCO-stämplat, transit- och ankomststämplat.

Sex postanvisningar mellan 1898–1903 frankerade med tjänstefrimärken.

Tre brev från 1908, adresserade till kaptener på åländska båtar.

En stor samling frankostämplat försändelser och klipp 1920–1983, grupperade i nummerordning efter typ.

Två häften med inklistrade frimärken Gustav V 1928 25 öre, vilka använts som lösenmärken. Häftena utfärdade för Allmänna Handelskompaniet Victoria resp Wiskadals Fabrik.

Vykort frankerade med Gustav V 1938 5 öre mattgrön, avstämplat Torup 26.6.1938

Försändelser från Stockholm till utlandet på 1940-talet med etiketter om återställande av försändelsen till avsändaren.

Två postmästarhäften försedda med handstämpel Borås 4, 19.11.1949.

Två vykort sända inom Sverige till Stockholm på 1950-talet, med särskilda informationsetiketter.

Återställles till avsändaren.

Bifogade försändelse har i dagarna återkommit från italienska postverket, som icke kunnat vidarebefordra densamma. Med hänsyn till den långa tid, som förflutit efter försändelsens avlämnande till postbefordran, har försändelsen ansetts böra lämpligen återställas till avsändaren i stället för att härifrån vidareändas. Stockholm den 20 december 1940.

Kungl. Generalpoststyrelsens
Reklamationskontor.

Schwartz

Galestinor

Jerusalem
Adelavia
Gaxast 73

20 öre Gustav V, profil höger, små siffror och 25 öre P. H. Ling på brev från Stora Essingen 1940, 1 juli till Italien. Försändelsen som är adresserad till Jerusalem återkom efter ett halvår på grund av krigsoroligheter och återställdes därför till avsändaren.

Fyra frimärkshäften: Linné (H 52), Gustav VI Adolf (H 100B), Gustav VI Adolf (H 166 B), 10 öre siffertyp blå i par resp vinkelskuret par med 40 öre Gustav VI Adolf Typ III blå (HA 12 D).

Leveranser:

Från Postens Frimärksavdelning: Nyutgivna frimärken och helsaker, frimärksförlagor, skisser, gravyravdrag, färgprover, normalark samt FDC och kuvert med minnespoststämplat.

Tejpmakulerat häfte »Fjälldjur».

Fem obrutna paket med frimärkshäften från 1934, 1953, 1954, 1957 och 1958.

Sistadagsstämplat från postanstalter nedlagda 1982.

Utländska filatelistiska objekt

Gåvor:

Varianter av finska frimärken, »Röda Korset» utgivet 1932 och »Minna Canth» utgivet 1944.

POSTMUSEUMS VYKORT 1984

1

Del av frimärksbana som i mitten visar ett s k têtê-bêche, d v s ett omvänt frimärkspar som normalt ej förekommer. (1)

NORDEN 1973. Gemensam utgåva i de fem nordiska länderna som ett uttryck för nordiskt samarbete och nordisk samhörighet. (2)

2

En av Postmuseums förnämsta rariteter är ett fyrblock av Finlands första provisoriska frimärken från 1856. (3)

Kort utgivet vid firandet av Postmuseums filatelistiska biblioteks 40-årsjubileum den 17 maj 1984. (4)

3

Ett urval av de kvittenskuponger som genom åren använts i postsparbanksrörelsen. (5)

Grönfink (Carduelis chloris). Bilden tilldelades 1:a pris i klassen för diabilder i Postmuseums fototävling i samband med utställningen »Fåglar och frimärken» 1984. Bilden har tagits av Bo Hellberg, Stockholm. (6)

4

5

Kungsörn (Aquila chrysaetus). Denna bild tilldelades 1:a pris i klassen för pappersbilder i Postmuseums fototävling i samband med utställningen »Fåglar och frimärken» 1984. Bilden har tagits av Leif Jonsson, Karlstad. (7)

Skylt använd vid det svenska postkontoret i Hamburg under mitten av 1800-talet. (8)

Brevbärare vid det svenska postkontoret i Hamburg och vid Hamburgs stadspost omkring år 1840. (9)

Postkontorsskylt från senare delen av 1700-talet, använd vid »Kungliga Post-Contoiret vid Boxholms Bruk». (10)

Postsparbanksskylt från 1884. (11)

6

7

8

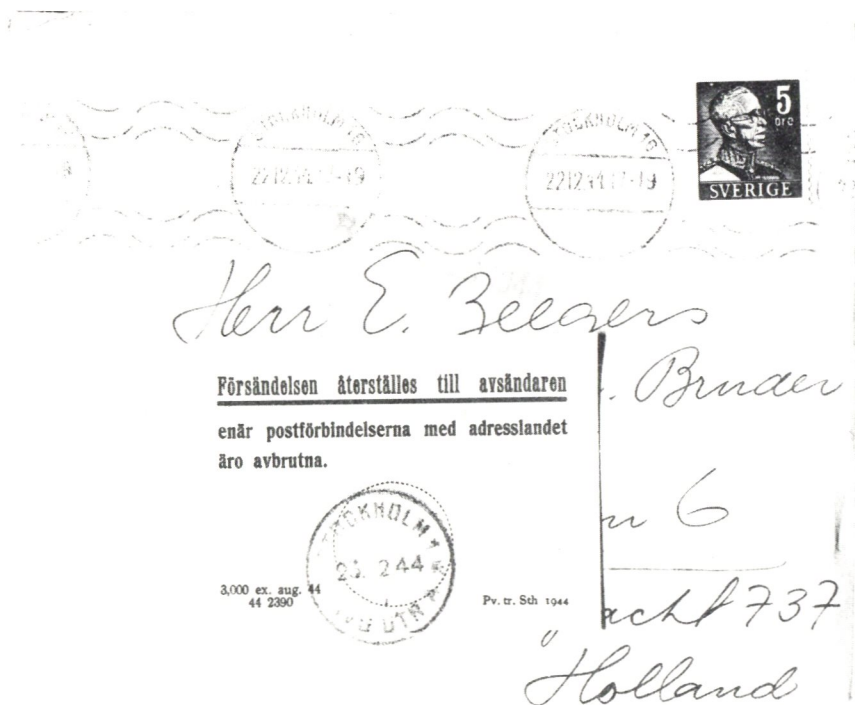
9

10

11

5 öre Gustav V, profil höger på trycksak från Stockholm 1944, 22 december med adress Holland. Försändelsen återställdes till avsändaren på grund av postförbindelserna var avbrutna med anledning av krigstillstånd.

Frimärken, FDC och minnespoststämplade försändelser har skänkts av postförvaltningarna eller postmuseerna i Cypern, Finland, Färöarna, Kina, Indien, Irland, Italien, Nederländerna, Norge, Pakistan, Storbritannien och Ungern.

Åländska brev, franska maxikort samt FDC- och specialstämplade kuvert från DDR.

Leveranser:

Från Världspostföreningen har erhållits sedvanliga leveranser av frimärken från medlemsländerna.

Fotografier och dokument

Gåvor:

Porträttfotografier av samtliga ordförande i Posttjänstemännens Förening 1891–1974.

Fotografier från byggnad och invigning av postpersonalens semesterhotell, Dynekilen.

Heliogravyr föreställande Jacob Bagge, slutet av 1880-talet.

Fotografier från olika arbetsmoment inom Postens Tryckeri från 1910–1960.

Matrikel och personalförteckning utgiven 1915 av Svenska Postmannaförbundet.

Kassettband med posthistoria från Gränsfors i Hälsingland.

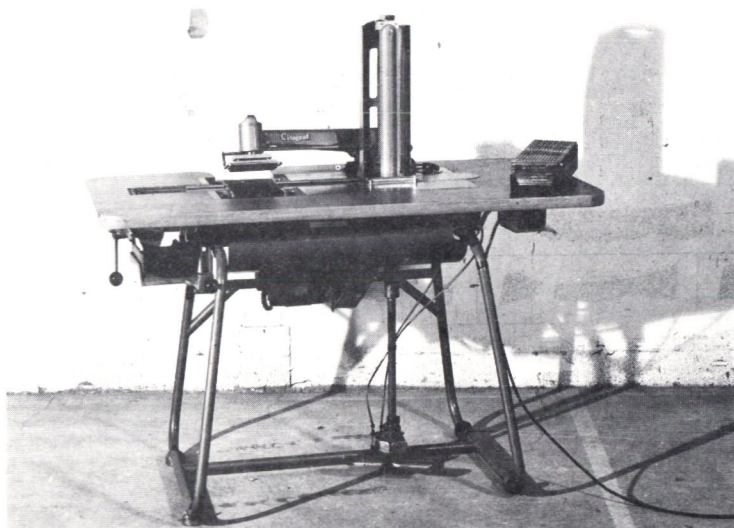
Filmer, tryckoriginal till emblem m m från Posttjänstemännens Förening. Trycksaker från Postens tryckeri varav många för UPU-kongressen 1924. Annaler, motbok och journal från Ockelbo postkontor 1940-talet. Perforeningsprover och handlingar som tillhört mekanikern F F Lundell.

Vykort och brevkort från sekelskiftet.

Ett större antal stämpelhandlingar från 1970-talets mitt och framåt, från Postens inköpscentral.

Ett större antal arkivalier från Södra distriktet från 1800-talets slut och fram till 1940. Från Postens regionförvaltning, Malmö.

I samband med utställningen Spara på Posten tillfördes Postmuseums samlingar en del äldre material som förvarats på Postgirot som motböcker, presentkort, listor på fångars arbetspremier, affischer, hålkort, reklam och foton. Från PFA överlämnades kvittenskuponger från 1926 i 11 olika värder.

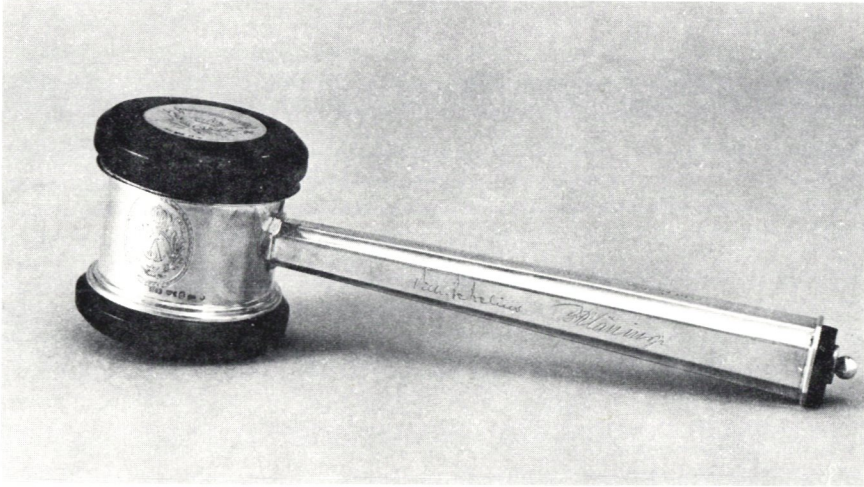

Adresseringsapparat s.k. citograf. Använd på Stockholm Bangårdspostkontor före 1984 för tryckning av adressflagg. (PM 15635)

Inköp:

Fotografi av ej bevarat förslagsmärke från 1860-talet, förmodligen utfört av Jonas Bagge.

Vykort från sekelskiftet med motiv frimärksspråket på finska.

*Ordförandeklubba i silver och trä från Posttjänstemännens förening (PF) från omkring 1940.
(PM 15464)*

Posthistoriska föremål

Gåvor:

Eldriven adresseringsmaskin från Stockholm Ban.

Valurna, ordförandeklubbor och fana från Posttjänstemännens Förening.

Relief »postryttaren» av Torolf Engström (Gåva av Postmusei Vänner).

Vågar från Stockholm Ban.

Våg använd på fartyget Älvsnabben och på Postdirektionen i Södra distriktet.

Häftesautomat från Postkontoret Stockholm 13.

Häftesautomat i specialutförande för utställningsbruk. Gåva av Sterners specialfabriks AB, Dala Järna.

Inköp:

Stockkista, tidigt 1800-talet, använd som postkista på postvagn på linjen Jönköping–Stockholm.

Träskulpturer föreställande lantbrevbärare och vaktbetjänter kring sekelskiftet, gjorda av Helge Jadling.

Postsparbanksskylt, leksaksmodeller av postbilar, shorts för postpersonal, sedelomslag.

UTSTÄLLNINGAR I POSTMUSEUM

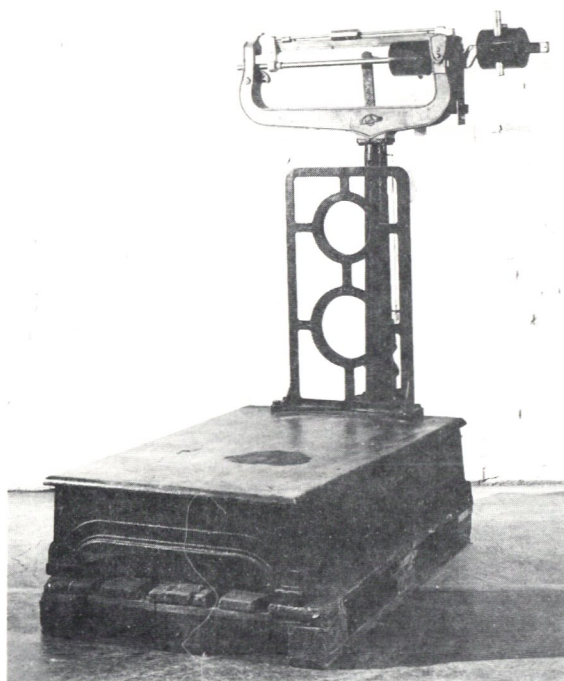
Postmuseum, i samarbete med Postgirot och Erik Häggström, uppmärksammade Postsparandet 100 år med en utställning »Spara på Posten», som skulle vara uppsatt från den 23 nov 1984 till i april 1985. I ett rum visades en historik med foton och dokument över hur Postsparbanken bildades 1884, ändrades till Postbanken 1960 för att 1974 sammanföras med kreditbanken till PKbanken.

Motböcker, kvittenskuponger, sparbössor och sparmärken, som använts under olika perioder under 100 år utställdes i montrar. Med bokföringsbok, bokföringsmaskin och postel, mot bakgrunder av jätteförstoringar visades arbetsmiljöer från 1880-talet, 1940-talet och nutidens dataterminaler.

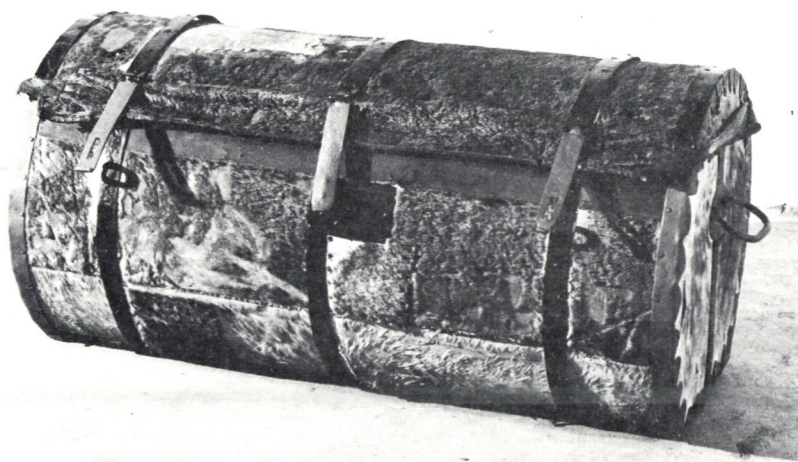
Filmerna Sven Klinga, Lasse, reklamtablåer och 5 dagar på Postsparbanken visades i en videoanläggning inbyggd i en annonspelare.

Valurna från Posttjänstemännens förening (PF). Troligen tillverkad 1937, användes vid allmänna mötet, en gång var fjärde år. (PM 15463)

Skjutviktsvåg av gjutjärn för vägning upp till 1101 kg. Använd på Stockholms Bangårdskontor före 1984. (PM 15633)

Stockkista klädd med sälskinn från omkring 1810. Använd som postkista på postvagn mellan Jönköping och Stockholm. Troligen på den linje som 1810 öppnades mellan Göteborg och Stockholm via Jönköping för att komplettera den gamla linjen som gick norr om Mälaren. (PM 15525)

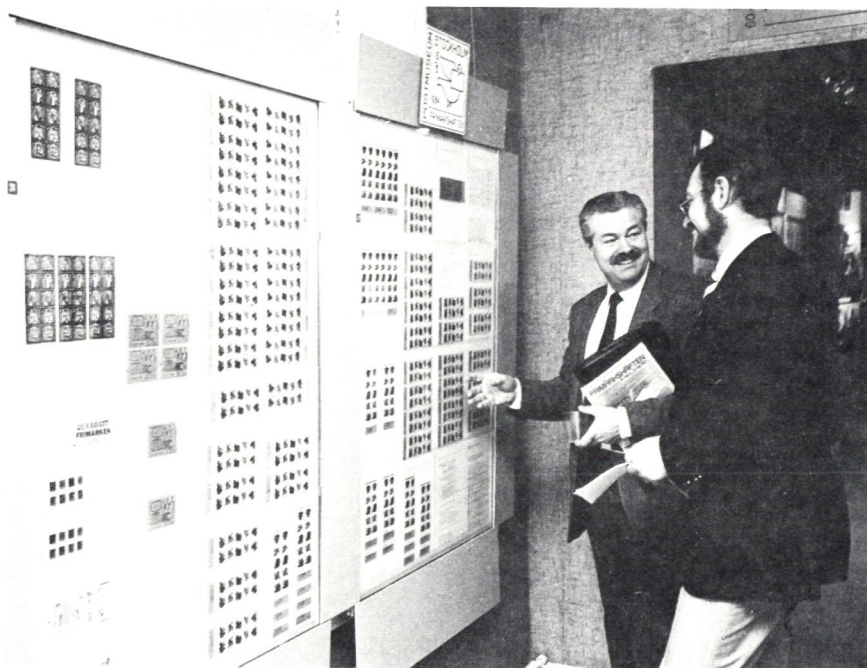

*Skulpturer i trä föreställande en lantbrevbärare kring sekelskiftet och vaktbetjänt som åtföljer
landsvägspost, s k landsvägspostiljon.
Tillverkade av Helge Jadling. (PM 15435 resp 15437)*

Större specialutställningar

- 03-04 Musik för alla
- 03-16--05-13 Frimärkshäften
- 05-25--09-09 Hembygdsfilateli
- 09-21--11-25 Finlands frimärken
- 12-07-- Fåglar och frimärken

I samarbete med FHS, Föreningen HäftesSamlarna, arrangerades utställningen »Frimärkshäften — ett spännande samlarområde». Utställningen visade det mesta som hänt inom svensk häftestillverkning, från de första manuellt tillverkade häftena till dagens högkvalitativa produkt. Dessutom visades ett urval häften från olika länder. I samband med utställningen utgavs ett särskilt automathäfte med fem stycken Postmusei brevmärken. Berit Larsson från PFA, Postens Frimärksavdelning, invigde utställningen fredagen den 16 mars.

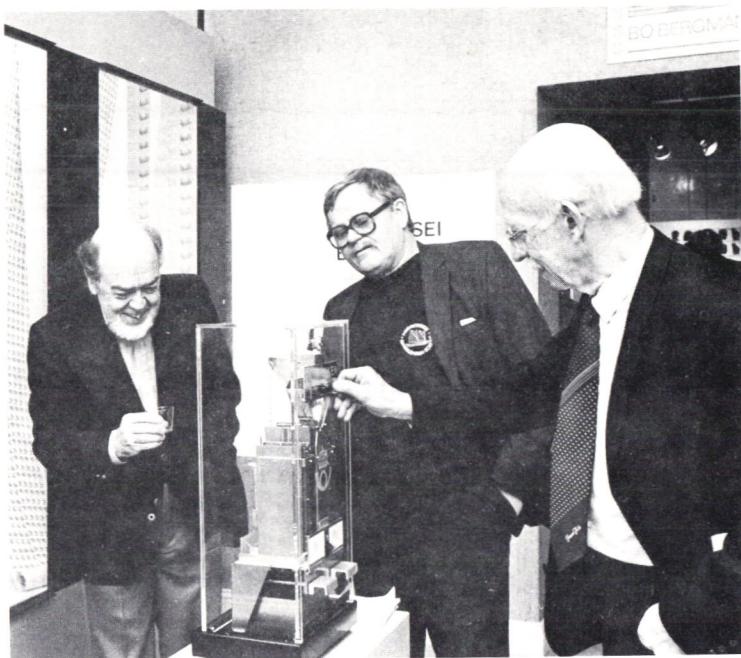

Frithjof Billström visar Anders Mohlin sin specialsamling om svenska frimärkshäften tryckta i England.

Med anledning av Hembygdens år 1984 visades, i samarbete med föreningen Hembygdsfilatelisterna, utställningen »Hembygdsfilateli». Dessutom medverkade Dalarnas Museum, Falun och Norrbottens Museum, Luleå, genom att ställa ut föremål. På utställningen kunde besökaren se många exempel på vad en hembygdssamling kan omfatta, såsom »Stockholms skärgård», »Gamla Stan», »Östergötland». Ordförande Gösta Ohlsson, Sveriges Filatelist-Förbund (SFF), invigde utställningen fredagen den 25 maj.

Generaldirektören vid Finlands Post- och Telestyrelse, Pekka Tarjanne, invigde utställningen »Finlands frimärken» fredagen den 21 september. Utställningen arrangerades i samarbete med Post- och Telemuseet i Helsingfors. Förutom frimärken presenterades några finska frimärkskonstnärers arbete, främst Signe Hammarsten Jansson. Några svenska företag ställde ut föremål i modern finsk design.

Generalsekreteraren i Världsnaturfonden (WWF), Jens Wahlstedt, invigde utställningen »Fåglar och frimärken». Utställningen, som öppnades fredagen den 7 december, gjordes i samarbete med Naturhistoriska Riksmuseet. Dessutom medverkade Svenska Jägareförbundet, Svenska Natur-

Det var populärt att köpa Postmuseums brevmärken ur den utställda häftesautomaten.

skyddsföreningen, Sveriges Ornitologiska förening och Världsnaturfonden med material om sina verksamheter.

Konstnärerna Gunnar Brusewitz, Lars Jonsson och Staffan Ullström visade ett urval av sina konstalster. I montrar utställdes konstföremål, gjorda i trä, glas och porslin av Eric Carlsson, Paul Hoff, Lisa Larson och Egil Rosenberg. Från Textilgruppen deltog Beate Sofi Dammert-Wilcke med fåglar i ull och Ulla Grytt, Kerstin Neij, Eva Rodenius samt Margareta Röstin deltog med bonader. Ett tio-tal privatägda frimärkssamlingar visades också.

I samband med utställningen »Fåglar och frimärken» anordnades – i samarbete med tidningen PS – en fototävling, »Knäpp fåglar» där alla postanställda inbjöds att delta genom att skicka in sina bilder på fåglar. Tävlingsreglerna krävde att fåglarna skulle finnas i Sverige – ute i naturen (ej burfåglar). Fototävlingen indelades i två klasser: 1) svartvita foton och pappersbilder i färg, 2) diabilder.

De tio bästa foton i vardera klassen belönades.

Vinnarna i klassen för svartvita foton och pappersbilder i färg:

1:a pris: Leif Jonsson, Karlstad, 2:a pris: Stig Nilsson, Östersund, 3:e–10:e

Introduktionsskärmen till utställningen Hembygdsfilateli visade frimärken från jubilerande städer, foton från gamla postkontor och äldre bruksföremål inlånade från Norrbottens museum.

Motivsamlarna Ulla Wengraf, iförd östgötsk folkdräkt och Vesta Björner framför Stockholms Motivsamlarklubbs (SMK), exponat "Att samla Östergötland". Monteringen hade gjorts som ett grupparbete av medlemmar i SMK.

Generaldirektörerna Bertil Zahrisson och Pekka Tarjanne i samtal i den del av utställningen "Finlands frimärken" som visade modern finsk design.

Docka iförd traditionell dräkt från Bjärnå i Finland. Motivet återfinns i ett frimärkshäfte med folkdräkter som gavs ut 1972.

pris: Thomas Andersson, Falkenberg, Leif Danielsson, Nol, Rune Hellgren, Umeå, (två priser), Leif Jonsson, Karlstad, (två priser), Stig Nilsson, Östersund och Bertil Schöld, Dalby.

Vinnarna i klassen diabilder:

1:a pris: Bo Hellberg, Sundbyberg, 2:a pris: Dan Berg, Sölvesborg, 3:e–10:e pris: Thomas Andersson, Falkenberg, Leif Danielsson, Nol, Göran Ginstmark, Falkenberg, Christer Johansson, Ingelstad, Lars Olov Ohlsson, Rättvik, Johnny Palmér, Hässleholm Bertil Schöld, Dalby och Bruno Sundin, Lidingö.

3:e–10:e vinnare erhöll likadana priser, då bilderna inte var inbördes graderade.

Övriga tillfälliga utställningar

Frimärksklubben CGT firade den 27–28 oktober sitt 40-årsjubileum med en utställning kallad »CGT 40 år». (CGT står för Curry Gabriel Treffenberg, som redan år 1823 försökte införa frimärket i Sverige). Några av klubbens medlemmar visade smakprov ur sina samlingar.

Författerinnan Tove Jansson, dotter till Signe Hammarsten Jansson, var en av hedersgästerna vid invigningen av utställningen "Finlands frimärken".

UTSTÄLLNINGAR UTANFÖR POSTMUSEUM

Postmuseum har deltagit med exponat i följande utställningar:

I utlandet:

Hamburg, Västtyskland (Salon der Philatelie): »Svenska brev till utlandet». Även två montrar med posthistoriska föremål.

Helsingfors, Finland. »Heraldik på frimärken».

Madrid, Spanien. (ESPANA 84). »Svenska klassiska brev» och »Sverige speglat i sina frimärken» (spansk text).

Melbourne, Australien. »Svenska brev till utlandet 1823-1920»

Montreal, Kanada. Kemikonferens. »Kemi och kemister på svenska frimärken».

Reykjavik, Island. »Svenska frimärkshäften 1904-1984», även delar av tryckark och vissa häftesskisser.

Seoul, Sydkorea. »En resa genom Sverige i frimärksbilder».

Zürich, Schweiz. »Svenska frimärkshäften i urval 1904-1984».

Inom landet

Arvika
Billesholm
Göteborg, Postexpo
Jönköping (IENECOPIA 84)

Karlskrona (CARLEX)
Kungsör
Norrköping
Nynäshamn (NYNÄS 84)
Skara
Stockholm:
Husgerådskammaren

Liljevalchs Konsthall

Stadsbiblioteket, Akalla
Tekniska museet
Skövde
Strängnäs, Strängnäs Museum
Uddevalla
Vadstena
Västerås, Stadsbiblioteket

På Frimärkets Dag:

Borlänge
Enköping
Hudiksvall
Huskvarna

Katrineholm
Klippan
Köping

Postdiligenser på frimärken
Folkdans och folkdräkter på frimärken.
Fartyg på frimärken.
Frimärksförlagor med anknytning
till södra Sverige, Svenska stäm-
peltyper på frimärken och för-
sändelser samt i en monter
stämpelstampar m m.
1924-års kongress- och jubileumsfrimärken
Svenska frimärkshäften.
Häftessamlarens ABC
Normalstämpel 1-62.
Julmotiv på frimärken, äldre julkort.

Frimärksförlagor och frimärken
(med anledning av konungens
10-årsjubileum).
Frimärken och förlagor med anknyt-
ning till barnens värld med anled-
ning av utställningen Bild i Sverige.
Sport på frimärken.
Flygpost, frimärken med flygmotiv.
Falska brev.
Rymden på frimärken.
Sport på frimärken.
Kyrklig konst på frimärken.
Barnteckningar på frimärken, Sagor och
legender, Prosa och Poesi.

Rymden på frimärken, Järnvägsmotiv.
Sport på frimärken.
Luftfarkoster på frimärken.
Dans på frimärken, Folkdräkter på
frimärken, Sagor och legender
på frimärken.
Häftessamlarens ABC.
Natur och miljö på frimärken.
Svenska frimärksgravörer.

Skellefteå

Skövde

Stockholm

Särö

Söderköping

Västerås

Flygplan, ballonger och luft-
skepp på frimärken.

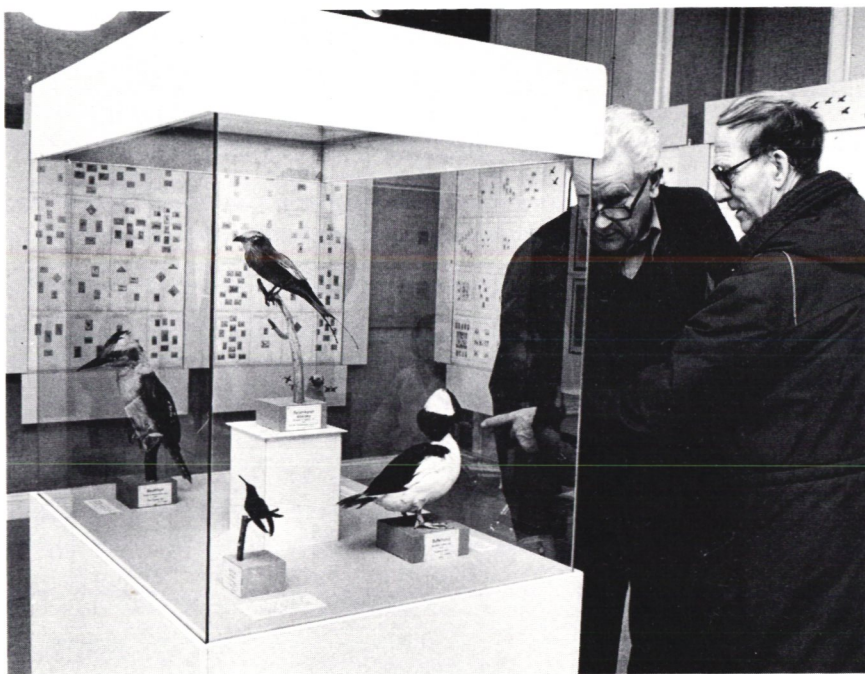
Rymden på frimärken.

Finlands frimärken, Luftpost.

Fiskar på frimärken, Sjöfart på frimärken.

Rymden på frimärken.

Flygpost.

*Naturhistoriska riksmuseet lånade ut många fåglar till utställningen "Fåglar och frimärken".
Här ses några exotiska fåglar bl a: Skratfågel, Sydafrikansk blåkråka och Buffelhuvud.*

Föremål, fotografier, filatelistiska objekt och dokument har under året lånats ut i stor omfattning. Lån inom Postens Huvudkontor har inte tagits med i nedanstående tabell.

Ändamål/låntagare	Antal utlån
Forskning	14
Föremål till filatelistiska utställningar	9
Illustration	29
Invigning av nytt postkontor	7
Jubileer och kulturarrangemang	55
Kampanjer för posten	6
Postrodd	3
Teater, TV, Film	7
Utställningar på andra museer	5
Utställningar på postkontor	29
Övriga utställningar	2
För tillverkning av kopia	2
Totalt	168

Gissa fågelläten var en svår men omtyckt tävling.

Förteckning på personer och institutioner som under år 1984 lämnat gåvor till Postmuseum

(Adressort Stockholm om ej annat anges)

AHK Frimärks AB, Borås
Adler Ivan, Lidingö
Andersson Holger
Andersson Karin, Partille
Anderson Per-Olow W
Arge Danzig, Västtyskland
Ass. Franc. de phil.them.Frankrike
Australia Post Headquarters,
Australien
Bagge Lorentz, Saltsjöbaden
Balázs Szuhai, Ungern
Bergholtz Percy, Lidingö
Bengtsson Bengt, Varberg
Berg Arne V
Blekinge Flygflottilj, Ronneby
Block Anker, Danmark
Blytt Reidar, Norge
Borin Karl, Sollentuna
Brasilianska postverket
Brecke A, Norge
Briefmarkenversand, Västtyskland
British Phil. Bureau, Storbrit.
Brockenhuus von Löwenhielm,
Hasse, Borås
Bureau of Post min. of comm.,
Korea
Collyer David, Sydney, Australien
Comune di Viterbo, Italien
Dahlvig Gunnar, Helsingborg
DBZ, Bad Ems, Tyskland
Denstorff, Stahnsdorf, Östtyskland
Département de chimie Faculté
des arts et des sciences, Kanada

Direction Générale des PTT,
Holland
Direction Générale des PTT, Tur-
kiet
Directorate General of Posts,
Taiwan
Duarte José António, Portugal
Embassy of the Rep. of Korea
Ericsson, Hans
Eriksson Arne, Vällingby
Eriksson Leif, Bjärred
Ethiopian Airlines
Fridolfsson Carl-Eric, Skara
Frimärkshuset AB
General Post Office, Irland
Gillén Gudrun, Umeå
Granér Karin, Farsta
Grøntoft O, Norge
Gunten von Paul, Schweiz

Hagenbjörk Karl Anders
Hamborg Erik, V. Frölunda
Harsbo Knud, Danmark
Hedblom Sune, Bollnäs
Hedbom Gösta, Bromma
Holden Olav, Hågersten
Holmberg Finn, Rättvik
Hugues Charles, Frankrike
Högstedt Gunvor, Tyresö
Höring Åke, Bromma
Jiménez Raél, Colombia
Jinton Rolf, Vällingby
Johansson Tage
Jones William, USA
Jönköpings Posthist. För.
Jönköping
Karések Jan, Tjeckoslovakien
Karlskrona Fil.Klubb, Karlskrona
Krämer Horst, Västtyskland
Lander I G C, England
Lindström Lars, Åland
Larssons E W, Frim.aff. AB
Laskowski Helmut, Västtyskland
Lindgren Bengt, Göteborg
Ljungstedt Lennart, Arboga
Lopez Francisco, Spanien
Lundell Maj, Göteborg
Lång Kai Mogens, Danmark
Malta Study C., Malta
Ministère des PTT, Kina
Mohlin Anders
Munda filatelico, Argentina
Muzeum PTT, Polen
National Philatelic Mus., Indien
Norberg Erik
Nordheim Joachim, Västtyskland
Norsk Fil.för., Norge
Ojaste Elmar, V. Frölunda
Peltonen Lauri, Finland
Perille Luigi, Italien
Philatelic Service, Cypern
Popov Dimitar, Solna
Portefaux Bertil, Bromma
Portmann Spiegel, Schweiz
Post- och telestyr., Finland
Postmuseum, England
Postal Adm. of the Turk. Rep.,
Cypern
Postdirektoratet, Norge
Postens Idrottsförbund
Posttjänstemännens förening
Pro-Post, Belgien
PTT centr. dir. Holland

Postverket, Färöarna
 Postverket, Pakistan
 RE-A-PRO-gressiv Verlag,
 Västtyskland
 Renesse Hans, Västtyskland
 Renhorn Nils, Kungsängen
 Ringby Arne, Johanneshov
 Ringström S. Trelleborg
 Sandelin Thorsten, Karlsborg
 Schlachetzki Chr. Tyskland
 Schwaneberger Verlag,
 Västtyskland
 Schweizerischer aerophil., Schweiz
 Schöldström Carola, Göteborg
 Service dos Correios, Angola
 Shore Herbert, USA
 Sieger Hermann, Västtyskland
 Silverio Francisco Gómez, Spanien
 Société canadienne des postes Aff.
 Kanada

Steiness Inge och John, Danmark
 Sundqvist Gösta, Boden
 Suomen Postimerkkeily, Finland
 Sveriges Ambassad, Teheran
 Sveriges Fil.Förb. Lidingö
 Sverkman Evert, Kungsängen
 Tersmeden Sten, Nordkorea
 Tollerud Solveig, Huddinge
 United States Post. Ser. USA
 Ungerska Postförvaltningen,
 Budapest
 UNO-Philatelie, Västtyskland
 UNOP Versand, Västtyskland
 Wacking Irja, Hågersten
 Weiss Alfred, Lidingö
 Wolf Werner, Östtyskland
 Wolff Joseph, Luxemburg
 Zumstein & Cie, Schweiz

FONDMEDEL

Postmuseifonden

Behållning vid årets ingång	319 730:94
Räntor 1984	27 629:15
Insättningar	170 000:—
Summa	<u>517 360:09</u>

Fonden har disponerats för diverse inköp, utställningsbyggnation samt inredning	231 512:—
Behållning 1984-12-31	285 848:09
Summa	<u>517 360:09</u>

För ungdomsverksamhet

Behållning vid årets ingång.	10 677:10
Ränta 1984	1 061:15
Summa	<u>11 738:25</u>

Använt för ungdomsverksamhet	487:—
Behållning 1984-12-31	11 251:25
Summa	<u>11 738:25</u>

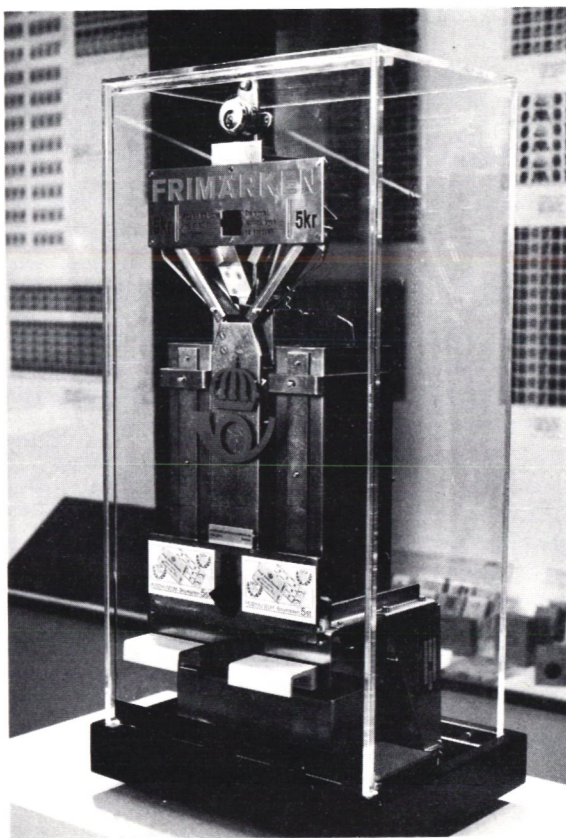
Postmuseums donationsfond

Behållning vid årets ingång	16 295:26
Ränta 1984	<u>1 386:—</u>
Summa	<u>17 681:26</u>

Behållning 1984-12-31	<u>17 681:26</u>
Summa	<u>17 681:26</u>

Stockholm i mars 1985

Karin Rabén

I samband med utställningen "Frimärkshäften" skänkte Sterner Specialfabriks AB till Postmuseum en häftesautomat med plexiglashölje avsedd för utställningsbruk.

MINNESPOSTSTÄMPLAR
som använts i Postmuseum under 1984

*Originalrelief i gips föreställande en postryttare. Reliefen utförd 1952
av konstnär Torolf Engström. (PM 15471)*